

Curs Istoria Crestinismului

▼ Importanța studiului istoriei creștinismului

1. a) un mijloc de înțelegere a prezentului. În istorie există tipare și paralele; de ex. dictaturile – o primejdie pentru libertatea religioasă

1. b) un mijloc de a evita repetarea greșelilor

1. c) o forță motivatoare și modelatoare

2. e) o forță descoperitoare a intervenției lui Dumnezeu - suveranitatea lui Dumnezeu

Vom raspunde la mai multe „De ce?-uri” ale noastre de astazi prin faptul ca intelegem cum s-au format si care a fost motivatia lor de-atunci.

▼ Biserica Antica - 1-590

▼ Introducere Biserica Antică: sec.I-590:

- Transformarea bisericii Apostolice in vechea Biserica Catolica Imperiala - practic formarea sistemului romano-catolic.

- Bazinul mediteranean era zona de dezvoltare
- Contextul cultural greco-roman este cel in care s-a format
- Mediul politic asigurat de Imperiul Roman.

▼ a) sec.I – apariția și dezvoltarea

- fundamentul de predicare a fost viața și învierea lui Hristos - care conduce la Noul Proiect
- Al doilea fundament sunt percepțiile înguste ale iudaismului și spargerea acestor limite prin Conciliul de la Ierusalim - care a dus la răspândirea Evangheliei și la alte popoare.
- **Crestinismul s-a distanțat de iudaism și a devenit o religie distinctă .**
- Apostolii au avut rolul de conducători ai bisericii - Ioan a fost în viață până în anul 90.

▼ b) 100-313 – persecuțiile

- biserica se lupta să existe în condițiile opoziției din partea Statului Roman.
- Motivele persecuției: pierderea adeptilor din partea religiilor pagane; creștinii erau învinuiți pentru dezastrele naturale, molime, infrângeri militare. (Nero și incendierea Romei)
- Biserica și-a format apologeti și a rezistat prin martiri
- Au început să apară ereziile în interior și biserica a trebuit să contracareze influența lor.

▼ c) 313-590 - consolidarea

- Unirea cu statul a presupus multe provocări legate de organizare și redefinirea misiunii bisericii
- Biserica ajunge să fie dominată de stat și astfel modul ei de lucru se schimbă radical.
- Se cere o dogmă unitară pentru unitatea statului și a poporului
- În perioada persecuțiilor, biserica s-a axat pe supraviețuire și evanghelizare, nu pe teologie.
- Are loc o perioadă lungă de dispute și controverse legate de formarea dogmelor. - s-a pus bazele teologiei ca știință.
- S-au remarcat mai mulți scriitori - părinți bisericești - care au fost liderii acelei perioade, însă care au impactat secolele de mai târziu, chiar până astăzi.

- S-a dezvoltat monasticismul (calugaria) - ca reactie a caracterului lumesc al bisericii organizate - asta a dus la formarea sistemului catolic si ortodox de mai tarziu.
- Episcopului de Roma i-a crescut foarte mult puterea - imparatul vroia sa controleze mult biserica si a facut-o printr-un om.

▼ **Punctele de plecare pentru Biserica Antica: Romani, Greci, Evrei.**

- Idee centrala - Dumnezeu conduce istoria si pregateste contextul pentru fiecare moment important din istorie. Dumnezeu este castigatorul Luptei ... El conduce lucrurile, nu Satana.
- Momentul venirii lui Isus a fost un moment in care lumea era la un mare nivel de dezvoltare si a favorizat impactul maxim al lui Isus in istorie.
- Raspandirea unei religii depinde asa de mult de toti factorii externi ai unui popor - social, cultural, economic ... etc. Tocmai de aceea dezvoltarea crestinismului nu se putea face in acest mod, decat in acest context prielnic.

▼ **Mediul Roman**

1. Sistemul Roman era dezvoltat pe principiul de Unitate si lege universala. In tot imperiul era organizare bazata pe o lege universala si era unitate. - Acesta era principiul crestinilor - avem o lege universala din ceruri si cu totii ne supunem ei.
2. Romanii au dat dreptul si altor nationalitati sa isi ia cetatenie romana, ceea ce a distrus prejudecatile cu privire la diferente intre oameni, religii si etnii. Toate popoarele erau un singur popor sub romani. (A distrus ideea de religie specifica unui popor si a eliberat oamenii sa adopte o noua religie).
3. Infrastructura creata de romani si garantarea pacii pe drumurile romane, au adus un context extrem de favorabil raspandirii crestinismului. Infrastructura era atat pe apa cat si pe uscat si viza conectarea punctelor strategice din imperiu - exact ce aveau nevoie crestinii.
4. De multe ori, soldatii romani care proveneau din alte zone ale lumii, au imbratisat crestinismul si l-au dus in zonele de unde veneau ei. Astfel, s-a produs foarte usor acest schimb cultural si religios.

5. Cucerirea din partea romanilor a noilor popoare, a facut ca acestia sa renunte la zeilor lor care nu i-a ajutat cu nimic. Noile religii ale romanilor, erau concentrate in jurul unui zeu salvator. Astfel ca, ideea ca Isus este Mantuitorul, nu a reprezentat o ciudatenie pentru popoare.

▼ Cultura Greaca

Cultura si Filosofia greaca a fost cea care a cucerit Imperiul Roman.

1. Limba greaca a devenit extrem de raspandita in imperiul Roman, la fel cum este engleza astazi, astfel ca raspandirea evangheliei, a scrisorilor Noului Testament a putut fi foarte usor de realizat, datorita faptului ca oamenii cunosteau limba greaca.
2. Filozofia greaca, in anii de glorie (sec. V, IV iHr.) a distrus religiile vechi politeiste, aratandu-le inutilitatea si absurditatea. Insa pentru ca nu a avut ce sa puna in schimb, a devenit o teorie goala individualista, care i-a facut pe oameni sa fie goi si reci in sufletul lor. Astfel aparitia crestinismului s-a potrivit foarte bine pentru nevoia oamenilor de dragoste si implinire sufleteasca.

▼ Religia Evreilor

Fundamentul crestinismului a fost Iudaismul. De fapt, acelasi Dumnezeu le-a creat pe ambele, astfel ca Crestinismul este continuarea drumului ADEVARULUI, catre o alta metoda/abordare prin care Domnul si-a indeplinit planul.

1. Monoteismul evreilor a fost unul foarte puternic dupa venirea din captivitate. Fiind puternic promovat in ultimele 3 secole inainte de Hristos, a ajutat mult la adaptarea oamenilor catre o alta religie monoteista.
2. Speranta Mesianica - mii de ani evreii au vorbit despre Mesia care trebuie sa vina. Oamenii stiau de Mesia, astfel ca ucenicii nu a trebuit sa duca multa munca de lamurire, pentru ca terenul a fost pregatit.
3. Sistemul etic - pentru evrei, notiunea de pacat era foarte clar definita, mai ales de cele 10 porunci. Ei priveau pacatul in raport direct cu Dumnezeu ... asta a facut ca poporul evreu sa nu atinga niciodata stricaciunea specifica grecilor/romanilor.

Pacatul lor a fost mai degraba formalismul. Astfel ca mantuirea de pacate in raport cu Dumnezeu, a avut sens pentru iudei si apoi si pentru ceilalti.

4. Vechiul Testament a fost cel mai puternic argument pe care l-au avut apostolii pentru noua religie. Acolo erau atat profetiile despre Isus cat si mesajele de speranta pentru oameni. VT a fost fundamentul pe care s-a scris NT.
5. Sinagoga - atunci cand nu au avut templul (in timpul robiei) s-a instituit Sinagoga, un fel de biserica locala, locul unde atat Isus cat si apostolii mergeau pentru a predica. Acest context local religios, a fost foarte prielnic pentru a discuta noile mesaje crestine.

Concluzie: Crestinismul a avut la dispozitie

- un teritoriu vast
- o singura lege de guvernare
- o singura cultura
- o limba universala
- un sediu strategic - Palestina
- Mostenirea unei religii puternice, intemeiate de Dumnezeu.

▼ Isus si mesajul Crestinismului

▼ Marturiile despre Isus

▼ Marturia Pagana - romana

- Pliniu ii scrie o Scrisoare Imparatului Traian in care ii cere sfatul legat de cum sa ii trateze pe crestini. Da o marturie foarte buna legat de comportamentul crestinilor si vorbeste despre faptul ca ei ii canta lui Cristos ca unui Dumnezeu
- Scriitorul Lucian - scrie o satira despre crestini in care il descrie pe Isus ca cel rastignit pentru ca a inceput „un nou cult”. El prezinta invataturile lui Isus si legile Lui si ii ridiculizeaza pentru ca se inchina unui om rastignit.

▼ Marturia Iudaica

Josephus - un iudeu bogat si istoric, il mentioneaza pe Isus in scrierile Sale ca fiind un om intelept care a fost condamnat de Pilat pe cruce. El il mentioneaza si

pe Iacov, fratele lui Isus.

▼ Marturia Crestina Extrabiblica

- Una dintre Catacombele romane prezinta doua imagini - Isus care a inmultit painile si pestii si alta in care este Isus, Bunul Pastor.
- Calendarul crestin care a fost preluat la nivel mondial si care a impartit lumea in doua - i.Hr. si d.Hr.

▼ Personalitatea lui Isus

Cateva caracteristici generale:

- Personalitate foarte echilibrata si completa - nu iese in evidenta vreo calitate in detrimentul alteia
- O persoana foarte deschisa, fara sa ascunda nimic, fiind El Insusi in permanenta. (Niciodata nu si-a iesit din fire sau sa aiba un comportament diferit fata de normalitatea Lui).
- Originalitatea gandirii Lui nu putea fi contestata si atribuita unui alt om de pe pamant. Nimic din tiparul lui de gandire nu avea un corespondent printre scolile sau oamenii invatati de pe pamant
- Pragmatismul Sau facea ca nimic sa nu fie doar o vorba in plus, sau prea teoretic. Fiecare invatatura era pentru viata si oamenilor le era clar cum ar trebui sa actioneze.
- Abordarea directa a oamenilor, inasa nu cu superioritate. Nimeni nu era mai presus decat El si nimeni mai prejos decat El.
- Isus a dat dovada de o ascultare naturala de lege, una care face parte din stilul de viata al omului.

▼ Lucrarea lui Isus

- Un Leadership foarte modern - in modul de lucru cu ucenicii
- Capernaum a fost sediul principal al lui Isus, si a facut 3 calatorii principale in Galileea, intercalate cu doua momente de retragere pentru instruirea ucenicilor. in

timpul acestor calatorii, a avut si scurte vizite la Ierusalim, insa datorita opozitiei din Iudeea, tot timpul se intorcea in Galileea.

- Isus a avut cel putin trei puncte forte in activitatea Lui:
 - Puterea de a face minuni - era doar pentru confirmarea divinitatii Sale, nu pentru spectacol. In permanenta insista cu privire la puterea data de Dumnezeu pentru aceste minuni si insista sa nu spuna nimanui ca El a vindecat. Era empatie fata de oameni, efectiv dorea sa le aline durerea.
 - O perspectiva total noua fata de adevar - El a creat adevarul si atunci prezenta latura umana a Adevarului si utilitatea lui, superioritatea lui.
 - Cunoasterea sufletului oamenilor.
- Avem 4 relatari cu privire la lucrarea lui Isus: Matei prezinta un Mesia ca rege care a implinit profetiile din VT. Marcu a prezentat latura pragmatica a lucrarii lui Isus pentru ca el s-a adresat Romanilor. Istoricul Luca ne prezinta latura umana a lui Isus si interactiunea lui cu Oamenii. Ioan Il prezinta pe Isus ca Fiul lui Dumnezeu.

▼ **Lucrarea lui Isus a avut/are 3 etape:**

1. Lucrarea de 3 ani si jumatate - a adus o noua lumina asupra adevarului si ne-a prezentat caracterul Tatalui ca o inspiratie si un model pentru noi. A demonstrat ca poti fi curat prin dependenta de Tatal.
2. Crucificarea: a fost batalia finala pentru a invinge raul. L-a infruntat pe Satana pe terenul lui. Prin victorie, i-a eliberat pe oameni si a dat o victorie sigura oricui doreste eliberare. **Oricine poate fi eliberat ...**

La cruce s-a intalnit in mod complet dragostea, iertarea si dreptatea.

1. Lucrarea din ceruri impreuna cu Duhul Sfant. Mijlocirea Lui pentru ca totul sa se intample in Numele Lui.

▼ **Mesajul lui Isus si al Crestinismului**

Mesajul lui Isus si al Crestinismului

1. Imparatia - multe dintre relatarile Scripturii incep cu „Imparatia lui Dumnezeu se aseamana” sau Imparatia Cerurilor ... - de 99 de ori. Cele doua exprima atat

ceea ce va fi în ceruri, cât și drumul creștinului de pe pământ către această Împărăție.

- a. **Deci Isus i-a îndreptat 100% către împărăția pe care o pregătește**
 - b. Iar pentru acest drum a pus bazele Botezului ...
2. Isus a venit cu o nouă perspectivă cu privire la viața de creștin - a făcut-o mult mai naturală, a arătat sensul fiecărui lucru și a făcut conexiune între nevoile oamenilor și învățăturile Scripturii.
 3. Eliberarea oamenilor de păcate și poveri - a reprezentat forța creștinismului.
 4. Promovarea unei relaționări personale cu Dumnezeu a fost ceva cu totul nou. Într-o lume păgână în care zeul era departe și trebuia înbunătățit. - dincolo de jertfe, sărbători, ceremonii - era relația personală.
 5. Isus i-a conectat pe oameni și a transmis clar că forța lor stă în unitatea lor. Iar conceptul de biserică are la bază acest element fundamental.
 - a. Iar pentru acest lucru a pus bazele Sfintei Cine
 6. Resursele nelimitate ale cerului și faptul că în Numele lui Isus avem acces la Dumnezeu - într-o lume săracă și cu atâtea probleme, acest mesaj a fost unul foarte important.
 7. Singura soluție pentru ca omul să fie fericit, este să iubească la fel ca Dumnezeu. Într-o lume rece, dură, primitivă, rațională - sursa de viață, fericire și bucurie este să învățăm să iubim.
 8. Libertatea omului indiferent de contextul în care se află - libertatea omului este în sufletul lui - acolo nimănui nu poate să îi înrobească fără voia lui.
 9. Ipocrizia și formalismul (provenit 100% de la păgâni) a fost o luptă puternică pe care a dus-o Isus.
 10. Superioritatea și vizibilitatea creștinului - asta vine la pachet cu entuziasmul misiunii - voi sunteți lumina lumii, sarea pământului ... etc.
 11. Pragmatismul creștinismului - după roade îi veți cunoaște, roadele Duhului ... etc.
 12. Valorizarea omului - cât de important este fiecare om - până și perii din cap va sunt numărați. Să îl privești pe celălalt mai presus decât pe tine însuși.

Toate acestea au avut la baza momentul de la Cruce - toate aceste lectii se invata stand la cruce si incarcandu-te cu mesajul de acolo.

Daca il scoti pe Isus din crestinism nu mai ramane nimic.

Isus nu numai ca a intemeiat crestinismul, ci este prezent permanent in crestinism - voi fi cu voi in toate veacurile pana la sfarsitul veacurilor.

▼ Intemeierea Bisericii din Ierusalim

▼ Intro:

- Isus a fost mai degraba temelia bisericii decat fondatorul ei
- Prioritate au avut iudeii, ca popor ales ... apoi sa mers catre alte

Au existat doua elemente distincte pentru biserica:

- Moartea si inviera lui Isus(eventimente care au marcat major toata populatia)
- **Lucrarea Duhului Sfant - extrem de prezent in cartea FA**
- Sarbatoarea Cinzecimii a fost punctul de plecare. - 50 de zile dupa Paste.
- Erau multi iudei in Ierusalim (din tot bazinul Mediteranean)
- Pogorarea Duhului Sfant si vorbirea in limbi i-a uimit pe iudeii din toate regiunile - 3000 s-au botezat.

- Fapte 6:7 - prezinta ca efervescenta a fost una foarte mare - o mare multime de preoti s-au atasat crestinismului - cel mai probabil au fost dintre cei care au vazut toate evenimentele crucificarii.
- Au aparut primele persecutii - mai intai religioasa (un grup de iudei - Sanhedrinul)-le-a spus sa nu mai predice despre Isus, apoi din partea statului - Irod - care l-a omorat pe Iacov si l-a inchis pe Petru.
- FA relateaza si primul martir - care a dus la un moment istoric - incheierea celor 70 de saptamani si lepadarea poporului Israel.
- Persecutia puternica a dus la raspandirea crestinismului - vezi istoria lui Saul (Pavel) - care a participat la omorarea lui Stefan.

▼ Biserica dincolo de Ierusalim

- Prima incercare a fost din partea lui Filip care a mers si a predicat in Samaria - o zona apropiata si avand multe conexini istorice cu Evrei.
- Viziunea data lui Petru de a merge sa prezinte evanghelia si celor dintre Neamuri - Sutasul Corneliu.
- Ucenicii au fost fortati sa plece din Ierusalim datorita prigonirilor ... astfel ca activitatea a inceput sa se extinda si catre alte zone.
- Pavel a fost cel care s-a ocupat foarte mult de extinderea bisericii crestine pana la marginile Imperiului Roman - putem spune ca a avut ca motto - „Imperiul Roman pentru Hristos”.

▼ Pavel si activitatea printre greci si romani

Pavel a avut 3 privilegii: a fost printre cei mai educati (ucenicul lui Gamaliel), provenea dintr-un oras important - Tars, era cetatean roman nascut liber.

- In Tars exista Universitate si astfel Pavel s-a format intr-o atmosfera Urbana intelectuala.

- In timpul lui Pavel, contextul social din imperiu era definit de o clasa superioara care se bucura de prazile de razboi si care aveau sclavi si averi foarte mari - iar ei dispretuiau noua religie pentru ca dadea valoare clasei sociale de jos.
- Romanii erau destul de toleranti cu celelalte religii, atata timp cat oamenii participau si la sistemul de stat religios. Insa pentru ca crestinii nu faceau asta si-au atras dispretul si marginalizarea.
- Datorita pregatirii lui academice (atat pe cultura greaca cat si iudaica), strategia lui Pavel a fost sa mearga in orasele strategice din diferite regiuni si acolo sa abordeze punctele culturale si religioase cele mai influente (in primul rand Sinagoga - prima data la evrei si apoi la neevrei) - pentru ca apoi noii convertiti sa duca evanghelia si catre celelalte orase si sate.
- In momentul in care Pavel intemeia o biserica, dupa modelul lui Isus el lucra pentru intarirea liderilor acelei biserici. Ulterior le trimitea scrisori si cand se putea ii revizita.
- Secretul pentru raspandirea atat de rapida a crestinismului a stat in faptul ca bisericile se dezvoltau singure, fara un lider care sa coordoneze din exterior.

▼ Scrierile lui Pavel

- pe baza vestilor pe care le primea de la biserici, Pavel redacta scrisori sub calauzirea Duhului Sfânt pentru a trata problemele aparute in diverse locuri si pentru a clarifica disputele teologice
- Unele scrieri au fost adresate catre biserici, altele catre persoane individual - Timotei, Filimon, Tit,
- Ceea ce este cel mai important e faptul ca scrierile de atunci sunt relevante si astazi ... asta arata ca adevarul este universal.

▼ Literatura primului secol

- Luca 1:1 ne prezinta faptul ca s-a scris mult in primul secol al bisericii.
- Cele mai multe scrieri sunt ale parintilor bisericesci - confruntati cu persecutia si erezia, acestia au inceput sa scrie mult - atat general cat si cu destinatie concreta -

motivul pentru care nu sunt in canon, este faptul ca unele contin si pareri personale, nu sunt 100% Cuvantul lui DUMnezeu inspirat.

Incadrarea parintilor bisericesci:

1. Parinti apostolici (sec. 1) - sunt cei care i-au cunoscut pe apostoli - Clement din Roma, Ignatiu, Policarp.
2. Apologeti (sec. 2) - aparatorii crestinismului - Tertulian, Iustin Martirul
3. Polemistii (sec.3) - cei care au luptat impotriva doctrinelor false - Origen, Irineu, Tertulian (acelasi)
4. Marii teologi (sec. 4) - Ieronim, Ambrozie, Augustin.

Literatura Parintilor Apostolici

1. o scriere simpla, practica si plina de evlavie
2. o scriere care arata ca nu cunosteau filozofia pagana, ci era mai degraba cu caracter intern
3. Se bazau foarte mult pe Vechiul Testament si prezentau crestinismul ca o implinire a profetiilor din Vechiul Testament.
4. Obiectivul major al scrierilor era clarificarea practica si pastorală a bisericii - sfaturi practice si concrete de organizare si de viata.

Literatura Epistolara - este destinata unor biserici.

- IN jurul anului 95, Biserica din Corint avea mari probleme cu autoritatea prezbiterilor. Clement, prezbiterul bisericii din Roma, le-a scris o scrisoare in care sa ii ghideze cu privire la aceasta problema. - cea mai veche scriere crestina din afara NT.
- Ignatiu, episcop in Antiohia, a fost condamnat la moarte in Roma. Pe drum, a fost vizitat de crestini din porturile in care se oprea. Atunci el a scris scrisori pentru fiecare biserica din care acestia proveneau, multumindu-le si sfatuindu-i.

- Policarp, in jurul anului 110, are un schimb de scrisori cu biserica din Filipi, in care ii imbarbateaza si le citeaza in jur de 60 de citate din VT si scrierile apostolilor (NT).

Literatura Apocaliptica si Catehetica

- Lucrari scrise avand la baza multe simboluri si viziuni, considerandu-se ca ele au fost primite de la ingeri.
- Didahia (descoperita 1883 Constantinopol) - invatatura celor 12 apostoli - este o carte foarte importanta din secolul 1-2

▼ Organizarea si Inchinarea in primul secol

▼ Conducerea Bisericii

Biserica: doua mari directii

- organism Biblic - trupul lui Hristos
- Organizatie institutionala, temporala, istorica, umana.

Hristos a facut organizarea bisericii in primul rand prin chemarea apostolilor, apoi apostolii au creat noi slujbe in cadrul bisericii -. Nu pe sistem de ierarhie piramidala - in care sa urci pas cu pas, ci prin sistem democratic in care oamenii erau alesi de oameni pe baza darurilor lor. - Efeseni 2:18-19

Doua clase de slujitori:

- carismatici - inzestrati cu daruri speciale - Aveau rol inspirational - vorbitori in public si cei care motivau biserica.
 - Alegerea lor era facuta direct de Duhul Sfânt, nu de oameni: apostoli, profeti, evanghelisti, pastori/invatatori.
- Administrativi:
 - Apostolii au creat niste slujbe si o fisa a postului:

- Prezbiter - conducatorul bisericii si cel care acoperea nevoia spirituala a bisericii
- Diaconul: cei care se ocupau de organizarea bisericii si acopereau tot ce insemna lucruri administrative.

▼ **Inchinarea in biserică**

- Inchinarea se facea in mod organizat si ordonat
- Biserica nu era un loc de inchinare, ci un grup de oameni care se intalneau in Duh si Adevar cu Dumnezeu - in locuri extrem de diferite.
- Inchinarea se realiza in zile diferite, in functie de vizitele apostolilor, de posibilitati ... INsa nu avem niciun argument biblic de schimbare a zilei de odihna.
- Programul de inchinare: Dimineata: Citirea Scripturii, predica din partea prezbiterului, rugaciuni si cantari, urmate de o agapa - masa comuna. Iar seara avea loc cina Domnului. Spre sfarsitul secolului, nu mai era agapa si Cina era in cadrul serviciului de inchinare
- Botezul si Cina Domnului erau cele doua sacramente practicate. Botezul era prin scufundare, sau se turna apa pe cap.

▼ **Viata bisericii**

- Nu exista sistem de ajutorarea saracilor din partea statului, de aceea biserica este implicata masiv in strangerea de daruri si ajutorarea lor.
- Promovarea eliberarii sclavilor si tratarea acestora ca oameni liberi.
- Promoveaz separarea de practicile pagane insa nu condamna legaturile sociale inofensive, atata timp cat nu sunt compromise valorile crestine.
- Era promovata ideea de a asculta de autoritatea civila si de a-si plati impozitele si taxele. Autoritatea suprema era Dumnezeu, iar apoi cezarul.
- Se punea un mare accent pe respectarea trupului (sanatate si sexualitate), dar si pe imaginea si influentarea celorlalti - pricina de poticnire sau patarea imaginii

de creștin.

Acest mod de a construi creștinismul a avut un impact atât de puternic încât în doar 3 secole, Constantin a recunoscut oficial importanța creștinismului în stat, devenit religie oficială. - Adventismul ar putea deveni?

▼ Perioada persecuțiilor 100 - 313

▼ Cristos sau Cezar

▼ Intro

Probleme bisericii din această perioadă:

- Înainte de anul 250, persecuția a fost locală, ca o consecință a multumirilor/clerului.
- După anul 250, persecuțiile au fost o politică a Guvernului Imperial Roman.
- Tertulian - sangele martirilor reprezintă sămânța Bisericii.

▼ Cauzele Persecuției

Cauza politică:

- Iudaismul a fost recunoscut ca religie, insa cand crestinismul nu a mai fost asociat cu Iudaismul, a iesit din legalitate si a fost tratat ca o societate secreta
- Siguranta statului este elementul definitoriu - orice religie era tolerata pana cand se considera ca este un pericol de securitate
- Crestinismul crestea foarte repede si problema era aceea ca intre Cristos si Cezar, il punea pe Cristos pe primul loc - ceea ce era o dovada de neloialitate fata de stat - era privit ca stat in stat.
- Crestinii refuzau sa arda tamaie pe altarele imparatului, ceea ce insemna ca nu vor binele statului. Oricine aducea sacrificii pe altare, puteau avea si o alta religie.
- Crestinii se intalneau noaptea si in secret, ceea ce facea ca suspiciunile sa creasca si mai mult cu privire la un eventual complot impotriva sigurantei statului.
- Crestinii au refuzat sa slujeasca ca soldati pana dupa anul 313.

Cauze Religioase:

- Faptul ca romanii aveau idoli si procesiuni ritualice, pe cand crestinii nu aveau accesorii vizibile vizibile, insemna pentru romani ateism, adica faptul ca nu cred in zeii lor.
- Intalnirile in secret a nascut multe zvonuri - incest, canibalism, etc.
- Ideea de Sfanta Cina - bea sangele si mananca trupul - interpretate ca sacrificii ale copiilor.

Cauze Sociale:

- Influenta asupra claselor sociale de jos, a adus antipatia Aristocratilor care se temeau de o revolta a claselor de jos.
- Neparticiparea la templele pagane, la teatre si alte locuri de distractie, au adus disprețul celorlalti oameni - faptul ca nu te conformezi la ceea ce fac ei, a adus antipatia

- Puritatea vietii crestinilor puna in contrast vietile scandaloase ale celor din clasele superioare, astfel crestinii au fost priviti ca un pericol pentru omenire si ca ei incita masele la revolta.

Cauze Economice:

- Scaderea vanzarii de idoli, scaderea vanzarilor pentru pictori, sculptori, arhitecti, ghicitori ...
- Crizele economice, dezastrele naturale, foametea, ciuma ... erau privite ca o cauza directa a religiei crestinilor.

▼ Persecutarea Bisericii

Persecutia pana in anul 100:

- Persecutia demarata de Nero (avand ca pretext incendierea Romei) fata de cei din Roma si din Imprejurimi. - in acea perioada au murit Petru si Pavel
- Persecutia demarata de Domitian - evreii au refuzat sa plateasca impozit, iar crestinii pentru ca inca erau priviti ca asociati cu evreii, au suferit efectele maniei - Ioan pe insula Patmos - a scris Apocalipsa.

Persecutia intre anii 100 - 250:

- Prima persecutie organizata, unde crestinii au fost dusi in tribunale - Bitinia (Sudul marii Negre). Pliniu, era ingrijorat ca templele au ramas goale si au scazut veniturile - astfel ca oricine era crestin era condamnat la moarte.
- Au mai fost si alte persecutii in sa la fel de zonale - Smirna, Roma, etc.

Persecutia dupa anul 250:

- Decius, imparatul Romei, fiind ingrijorat de cresterea rapida a crestinilor si de faptul ca sunt stat in stat (au propriile legi), a impus cel putin o **jertfa anuala** pe altarele romane in cinstea zeilor - astfel primeau un certificat - libellus. Din fericire persecutia a durat doar un an.
- Pentru multi din biserica aceasta a fost o ispita, pentru ca unii au cautat diverse metode sa obtina certificatul, iar altii au facut-o formal, doar pentru a primi certificatul.
- Cea mai pare persecutie din aceasta perioada a fost cea a lui Diocletian:
 - isi dorea sa intareasca imperiul si atunci **a distrus orice forma de democratie** si i-a atacat pe crestini.
 - Au fost **interzise adunarile, bisericile erau daramate, slujitorii erau intemnitati, iar scrierile erau arse.**
 - Din nou s-a impus sa aduca **o jertfa zeilor** cu amenintarea cu moartea.
 - Crestinilor **li s-au confiscat bunurile, erau omorati sau dati la fiare salbatice.**
 - Cea mai usoara pedeapsa - **trimiterea intr-un lagar roman de munca.**
- In anul 311, noul Imparat Galerius a emis un decret de **tolerare** pentru toate religiile cu conditia sa nu tulbure pacea Imperiului.
- Constantin este cel care a implementat pentru prima data **libertatea religiei**, tocmai pentru ca istoria a dovedit ca prin forta nu poti castiga.

Rezultate Persecutiei:

- Sangele martirilor este samanta Bisericii.
- In perioada apostolica, Crestinismul a fost o miscare in special in zona urbana, ulterior, dupa anul 200, se intalneau Crestini in toate zonele imperiului, inclusiv in zona rurala.
- IN anul 300, Crestinii reprezentau 5-15% dintr-o populatie intre 50-70 de milioane.

- Persecutia a grabit stabilirea canonului- detinerea de scrisori insemna moartea, astfel ca ei vroiau sa fie siguri ca sunt gata sa moara pentru textul sacru, nu orice scrisoare.

▼ Basmе sau doctrina sanatoasa

- Lupta pe doua fronturi: atacurile statului si ereziile interne
- Convertitii veneau din doua directii:
 - Mediul legalist iudaic
 - Mediul intelectual/filozofic grecesc.
- Multi veneau cu mentalitati, tipare de gandire din vechiul sistem si nu avea loc „O nastere din nou.” Si o reinnoire a mintii.
- Biserica nu avea pregatirea necesara pentru a lucra cu categorii de oameni asa de diferiti.
- Cei intelectuali incercau sa faca crestinismul sa para respectabil claselor superioare de stat.
- Altii se ofereau sa „corecteze” anumite lucruri din biserica si veneau cu diverse idei eretice, ceea ce ducea la schisme, iar schismele la noi secte.

▼ Ereziiile legaliste

Fapte 15:1 - 35 - Conciliul de la Ierusalim - Primul Conciiliu care a reglementat problema legalismului venit din partea Iudeilor.

- Farisei tindeau sa sa dilueze credinta crestina cu adaugiri din religia iudaica
- Ei credeau ca legea evreiasca este cea mai inalta expresie a vointei lui Dumnezeu si omul este obligat sa o respecte.
- Considerau ca Isus a fost Fiul lui Iosif, iar El a atins un anumit grad de divinitate cand s-a pogorat Duhul Sfânt la botez.

De citit Fapte 15:22-29.

▼ Erezii Filozofice

Filozofia greaca a fost o mare amenintare pentru crestinism si este si astazi.

De ce? pentru ca indeparteaza Evanghelia de lumea reala si de drumul mantuirii.

Gnosticismul - cea mai importanta amenintare

Oamenii sunt suflete divine, inchise intr-o lume materiala, creata de un Dumnezeu imperfect.

- Toata evanghelia era inteleasa si interpretata pe baza intelepciunii omenesti si a conceptelor filozofice
- Dualismul era un principiu de baza: lumea materiala si cea spirituala. Materia era asociata cu raul, iar spiritul cu binele. Astfel Dumnezeu nu putea sa fie creatorul lumii materiale.
- Mantuirea viza numai sufletul, nu si partea materiala.
- Prezenta doi Dumnezei: cel rau al Vechiului Testament si cel bun al Noului Testament.

▼ Erori Teologice

Montanismul: A condamnat conducerea bisericii de catre oameni, ci a afirmat ca doar Duhul Sfânt trebuie sa conduca Biserica.

Monarhianismul: Sustinea ca nu exista trei persoane ale Dumnezeirii, ci Dumnezeu s-a manifestat ca Tata in Vechiul testament, ca Fiu pe pamant si izbavind omul si apoi ca Duhul Sfânt, dupa invierea lui Isus.

▼ Lupta inflacarata pentru credinta

Apararea credintei fata de atacurile interne cat si cu cele externe s-a dat prin doua categorii de persoane: APOLOGETII SI POLEMISTII

Apologetii - au incercat sa ii convinga pe conducatorii statului de bunele intentii ale crestinilor si de lipsa lor de vina.

- Printre cei mai mari apologeti a fost Iustin Martirul

Polemistii - s-au adresat in primul rand ereticilor, dar si conducatorilor statului pentru a-i convinge de adevarul Scripturii.

- Printre cei mai mari polemisti a fost Irineu

Apologetii incercau sa explice crestinismul pentru ca sa fie inteles corect.

Polemistii incercau sa combata prin argumente orice invatatura falsa.

▼ **Apologetii**

- Acestia erau convertiti de la paganism.
- S-au evidentiat in urma persecutiei, fiind nevoie de un raspuns din partea bisericii
- Au folosit Vechiul Testament ca argument pentru Crestinism
- Modalitate de lucru - scrieri si dialog.

Scopul lor era:

- sa combata toate „stirile false” despre crestinism si sa arate adevarata fata a crestinilor
- Sa compare crestinismul cu celelalte religii si sa arate superioritatea acestui - pragmatic
- Isi propuneau sa argumenteze juridic ca acuzatiile impotriva crestinilor nu erau fondate si astfel sa arate nedreptatea facuta crestinilor prin restrictiile legale care erau impuse.
- Fiind persoane educate in filozofia greaca, inainte de a fi convertiti, ei au folosit filozofia ca pe un instrument pentru a-i conduce pe oameni la Cristos.

S-au adresat la doua categorii de persoane:

- Conducatorilor statului: raspund la acuzatiile false si prezinta calitatile crestinilor ca argument pentru toleranta
- Impotriva Intelectualilor pagani: combaterea idolatriei si imoralitatii + demonstrarea superioritatii crestinismului in special datorita implinirii profetiilor.

- Creștinismul ca fiind cea mai bună versiune de trăire a vieții.

Riscul acestui demers apologetic a fost și este acela de a vedea Evanghelia mult prea filozofic și să ne îndepărtăm din zona pragmatică a vieții de zi cu zi.

▼ Polemistii

- Aceștia au fost crescuți în cultura creștină
- S-au confruntat cu ereticii din interior
- Au folosit în primul rând Noul Testament (scrierile de atunci)
- Au atacat orice idee care nu corespundea cu Scrierile Apostolilor
- Metoda de lucru au fost scrierile.

Scopul lor era:

- Să verifice și să evalueze orice doctrină/învățătură din biserică.
- Scopul polemicienilor era să îi ducă întotdeauna pe oameni la sursa primară, adică la text.
- A fost o diferență între Apus și Răsărit:
 - cei din răsărit au abordat teoriile filozofice și teologice
 - cei din apus au abordat problemele practice legate de organizarea bisericii și trăirea vieții de creștin.

Scoala din Alexandria - Răsăriteana:

- A fost printre primele școli de teologie
- Scopul ei era ca folosind filozofia să construiască o expunere sistematică a creștinismului.
- Dezastrul a apărut prin faptul că au tratat Biblia ca o carte de filozofie, nu ca pe un cuvânt inspirat și astfel au interpretat-o ca și cum ar avea mai multe înțelesuri
- În loc să trateze sensul primar al textului (ce zice autorul), scopul lor era să caute sensuri ascunse și mistice. Astfel că au făcut mult rău credinței creștine.

Scoala Cartagineza - Apuseana:

- Au dezbaturat latura practica a Evangheliei si modul in care influenta viata oamenilor.
- Analizau pericolele cu care se confrunta crestinii si incercau sa sfatuiasca in acest sens.
- S-a dezvoltat mult sistemul de organizare al bisericii si modul de guvernare.
- Astfel biserica apuseana a fost mult mai organizata, iar eficacitatea Evangheliei in viata oamenilor s-a vazut prin prosperitate si dezvoltare.

▼ Biserica strange randurile

Perioada persecutiilor a „fortat” biserica sa actioneze foarte rapid, astfel s-au intamplat urmatoarele lucruri:

- dezvoltarea canonului NT
- formularea crezului
- cresterea autoritatii episcopilor, in special a celui de la Roma care avea rol de conducator
- formarea constitutiei bisericii - despre modul de organizare
- in anul 170, biserica se autointitula „catolica”, adica universala sau mondiala. - termen folosit de Ighantiu in Epistola catre Smirna.

▼ Episcopul Monarhic

Datorita multiplelor provocari cu care biserica s-a confruntat, biserica locala a inaltat cate o persoana in functia de episcop, care era liderul echipei de prezbiteri.

- Acesta era cel care oferea cina Domnului si avea ultimul Cuvant atunci cand apareau neintelegeri.
- Din pacate insa, functia de episcop a capatat o importanta mai mare decat trebuia, aparand comparatii intre episcopii fiecarei biserici, fiindu-le oferite o onoare speciala, in special Episcopului din Biserica din Roma.

- La baza, a stat Succesiunea Apostolica - Isus l-a insarcinat pe Petru, (Matei 16:18-19), iar oameni considera ca Petru a fost primul episcop de Roma. De la aceasta, a plecat tot ceea ce inseamna astazi suprematia Episcopului de Roma.
 - Insa nicaieri in NT Petru sau Pavel nu considera ca Petru a avut un rol mai special decat ceilalti
 - 1 Petru 2:6-8 - lamureste foarte clar ideea aceasta.
- Biserica din Roma a capatat o onoare speciala din partea crestinilor:
 - Atat Petru cat si Pavel au au murit ca martiri acolo
 - Biserica trecuse prin mari persecutii din partea lui Nero
 - Era una dintre cele mai bogate biserici din acel timp
 - Prestigiul capitalei s-a transmis si asupra bisericii
 - Multi dintre parintii bisericesci au transmis primatul episcopului de Roma.
- In jurul anului 300, s-a recunoscut oficial doctrina succesiunii apostolice, de la Hristos, prin apostoli, catre Episcopi, iar Episcopul Romei a fost recunoscut ca primul intre egali.

▼ Aparitia Regulii de credinta

Scopul aparitiei „credeului” (Crezului) a fost acela de a se clarifica cine este pe drumul credintei si de a rezuma doctrinele esentiale.

Acestea s-au format treptat, odata cu clarificarea fiecaruia. Cel mai vechi este cel baptismal, care reglementeaza botezul.

Irineu si Tertulian au formulat regulile de credinta ca un rezumat al doctrinelor biblice majore.

▼ Canonul NT

Biserica avea nevoie de autoritatea unui Carti universal acceptate pe baza careia sa creasca.

- Canonul nu s-a format pe baza deciziei unor oameni in concilii. Acolo doar s-a afirmat public ceea ce era deja clar.
- Canonul s-a fost lent, prin dovedirea inspiratiei directe de la Dumnezeu pentru anumite scrieri, care au devenit raspandite si relevante.
- In anul 175 deja erau recunoscute aproape toate cartile NT.
- Testul ca o carte sa fie considerata parte din canon a fost urmatorul:
 - relatia scriitorului cu apostolii - cat de mult prezenta semnele apostolilor
 - unitatea doctrinara a unei carti in raport cu celelalte carti acceptate
- Prima data au fost adunate cartile lui Pavel, apoi Evangheliile, iar ultimele care au intrat au fost: Iacov, 2 Petru, 2-3 Ioan, Iuda, Evrei, Apocalipsa.

▼ Liturgia

Episcopul Romei a capatat odata cu trecerea timpului puteri sporite: era privit ca centrul unitatii, ca sursa a adevarului si ca impartitor al harului.

- Biserica a dezvoltat multe ritualuri in jurul celor doua sacramente: Cina Domnului si Botezul.
- S-a dezvoltat mult ideea de cler si separarea acestora de membrul laic. Liturgia a ajuns sa fie sustinuta de catre Cler, membrul Laic era doar spectator.
- In jurul anului 350 au fost introduse mai multe sarbatori: Pastele Evreiesc, Craciunul Pagan,
- Dupa mai multe controverse, s-a introdus si botezul copiilor, ca un zel si o dorinta din partea parintilor ca acestia sa fie de partea Evangheliei.

Datorita filantropiei crestinilor, a vietii de familie curate si fericite, dragostea lor unul pentru altul ... imparatii statului roman si-au dat seama ca nu pot zdrobi crestinismul, astfel ca au incercat sa gaseasca o cale de intelegere cu el.

▼ **Suprematia vechii biserici catolice imperiale** **313 - 519**

▼ **Biserica este confruntata cu Imperiul si cu barbarii**

In aceasta perioada biserica s-a confruntata cu doua provocari:

- declinul Imperiului Roman -
 - Misiune: Conservarea culturii eleno-ebraica
- deplasarea masiva a triburilor barbare spre Europa.
 - Misiune: Evanghelizarea acestora.

Biserica si-a indeplinit cu succes aceste doua Misiuni, dar costul a fost unul mare:

- Secularizarea bisericii
- Amestecul statului in problemele Bisericii.

▼ **Biserica si statul**

Dupa ce Diocletian a incercat sa spulbere crestinismul, Constantin a inteles ca singura solutie este sa se alieze cu Crestinismul pentru salvarea culturii clasice.

Despre Constantin:

- era fiul unui conducator militar roman si al unei sclave frumoase eliberate - o crestina orientala ce purta numele de Elena.
- 312 in timpul unei batalii a avut o viziune a unei cruci pe cer impreuna cu mesajul „, Cucereste cu acest semn”. Veridicitatea acestei intamplari este pusa sub semnul intrebarii din urmatoarele motive:
 - El a amanat botezul pana aproape de moartea lui.

- IN tot acest timp a detinut si titlul de **Pontifex Maximus** - preot principal al religiei pagane de stat
- I-a executat pe tinerii care au incercat sa emita pretentii la tron.
- Pentru Constantin Biserica putea fi noul centru al unitatii si sa salveze astfel cultura clasica si imperiul. - un amestec de superstitie si profit.

Favorizarea Crestinismului:

Constantin a avut o continua politica de favorizarea crestinismului prin diferite edicte:

- Retrocedarea proprietatilor confiscate
- Subventionarea bisericii de catre stat
- Scutirea clerului de la serviciul public
- Interzicerea Ghicitului
- Duminica (Ziua Soarelui) ca zi de odihna.

Constantin s-a oferit sa arbitreze controversile teologice din cadrul Crestinismului.

Dupa moartea lui Constantin (337), s-a continuat politica de favorizare a Crestinismului, in anul 380 a fost declarat religie de stat, iar in anul 392 a fost interzis complet paganismul.

Dupa ce Crestinismul a ajuns religie de stat, a persecutat paganismul cu aceeaasi aroganta cu care Crestinismul a fost persecutat in trecut. Pentru Crestinism, aceasta ascensiune fulminanta, a adus mai multe dezavantaje decat avantaje.

Perspectiva Adventista asupra acestei perioade - Tragedia Veacurilor cap. 3

▼ Biserica si barbarii

- Timp de peste 700 de ani, o multime de triburi barbare au migrat catre europa: teutoni, Vikingii, Slavii, Mongolii ... etc.
- Tarile Europei de astazi au fost determinate de popoarele migratoare care s-au asezat in diversele parti ale continentului. Astfel avem limbi si culturi atat de diferite in Europa.
- Val dupa val, acestea au inaintat si au dus lupte grele cu Imperiul Roman care era deja slabit.
- Salvarea Europei a venit din succesul Bisericii de a converti la crestinism pe barbari. Totusi, aceste mase mari de oameni au fost castigati mult prea repede, iar biserica nu a avut capacitatea de a-i educa si a le schimba obiceiurile.
 - Multe obiceiuri pagane au intrat in Biserica Crestina, aceasta fiind partial paganizata.

▼ Controverse in concilii si dezvoltarea crezului

Au existat doua mari perioade de controverse in istoria Crestinismului:

- cea de dupa persecutii
- cea din timpul Reformatiunii

Acesta controverse au dat nastere la Crezul Crestin, pe baza dogmelor:

- dogma - „a gandi” - adica este rezultatul gandirii si a cercetarilor intense a Bibliei.

Datorita expansiuni la nivel de religie de stat in tot imperiul, pentru unitatea Imperiului si a Bisericii, trebuia sa aiba un corp unit de dogme.

- Ori de cate ori au existat controverse, s-a organizat cate un Conciliu Ecumenic (Universal, cu episcopi din toata lumea/Imperiul), prezidat de catre imparat.
- Au fost 7 astfel de concilii, cu episcopi proveniti in special din Estul Imperiului.

▼ Prima Controversa - Trinitatea

Atat Tertulian in Apus, cat si Alexandru in Rasarit au prezentat unitatea de esenta a celor trei Persoane.

In dorinta de a evita o conceptie politeista despre Dumnezeu, Arius, unul dintre prezbiterii lui Alexandru, a adoptat o pozitie care nu trata corect Trinitatea:

- Hristos nu a existat din vesnicie, este creat de Tatal
- Hristos are o esenta diferita de Tatal, El a devenit divin datorita ascultarii de Tatal.
- Hristos este subordonat Tatalui.

Riscul acestei teorii era ca insusi mantuirea era pusa sub semnul intrebari Putea Isus sa mantuiasca pe om daca El era inferior Dumnezeului adevarat?

- Constantin a incercat sa potoleasca disputa prin scrisori trimise atat lui Alexandru cat si lui Arius, insa fara rezultat, astfel a fost convocat primul Conciliu de la Niceea, anul 325.
- Conciliul a avut doua tabere - una care sustinea opinia lui Arius - Arianismul, si o tabara ortodoxa, care sustinea ca Hristos este coegal, coetern si consubstantial cu Tatal.

- Pentru un moment, Ortodoxia a castigat, insa Arianismul s-a raspandit mult in imperiu, creand multe controverse.
- Totusi, decizia de la Niceea a avut trei consecinte importante:
 - A avut un rol foarte important in formarea crezului pana astazi
 - A dat startul separarii dintre Biserica de Apus si cea de Rasarit.
 - La Niceea Biserica si-a pierdut independenta, ea devenind Imperiala, fiind dominata de Imparat.

In cadrul Conciliilor Ecumenice, s-au formulat 3 mari crezuri Universale ale Bisericii:

- Crezul de la Niceea
- Crezul Apostolic
- Crezul Atanasian.

▼ A doua Controversa - Naturile lui Isus

Au fost doua directii cu privire la Isus:

- Unii puneau accentul pe divinitatea lui Isus
 - Altii puneau accentul pe umanitatea Lui.
-
- Episcopul din Laodiceea a sustinut ca Isus a avut trup uman, insa a accentuat divinitatea lui Isus, minimizand adevarata Sa umanitate.
 - Patriarhul de Constantinopol nu a agreat ideea de „purtatoare de Dumnezeu” cu privire la Maria, considerand ca Maria este slavita in mod exagerat. El a spus ca Maria este mama partii umane a lui Isus. L-a prezentat pe Isus ca un om perfect, fiind divin datorita moralitatii Sale. El Il purta pe Dumnezeu mei degraba decat sa fie Dumnezeu.

- Conciliul de la Calcedon a afirmat ca Hristos a fost complet in ce priveste Dumnezeirea Lui si complet in ce priveste umanitatea Lui. Dumnezeu adevarat si om adevarat, doua naturi inconfundabile, neschimbatoare, indivizibile si inseparabile.

▼ **A treia controversa - Modalitate de mantuire a omului.**

Aceasta controversa a fost in special in partea de Apus, acolo unde teologii erau interesati mai degraba de probleme mai practice. Ortodoxia s-a concentrat pe zona de gandire, catolicismul s-a concentrat pe zona de pragmatism.

Controversa a constat in modul in care omul era mantuit. Cat de mult era lucrare divina si cat de mult lucrare umana.

Prima conceptie, a lui Pelagius, acorda vointei umane un loc mai important.

El spunea ca fiecare om era creat liber, necontaminat de pacatul lui Adam. Omul comite pacat atunci cand nu coopereaza cu Dumnezeu. Pentru a ajunge la sfintire, omul trebuie sa coopereze cu Dumnezeu si astfel primeste harul lui Dumnezeu

A doua conceptie, a lui Augustin, acorda prioritate lucrarii divine.

Pacatul lui Adam i-a inrobit pe toti oamenii, astfel ca el este total neputincios in problema mantuirii. Dumnezeu trebuie sa dea putere vointei omului pentru ca acesta sa accepte harul oferit de El, har ce va fi dat doar celor pe care El i-a ales pentru mantuire.

Aceasta problema a fost si va fi tot timpul, impartind biserica crestina in mii de culte.

Adventismul considera:

- Mantuirea o conlucrare divino-umana
- Mantuirea un proces de construire a caracterului pentru cer, unde omul lupta cu sine insusi pentru a-L lasa pe Dumnezeu sa schimbe dupa gusturile/reteta Lui.

▼ Epoca de Aur a parintilor Bisericii

Parintii bisericesci sunt acei episcopi, prezbiteri sau calugari care au studiat Scriptura dupa niste criterii mai stiintifice cu scopul de a dezvolta sensul teologic al acestora.

Ei au reprezentat repere atat pentru vremurile lor cat si multe secole ulterior, chiar si pana astazi, cand in bisericile traditionale, sfanta traditie are la baza scrierile lor.

Biserica Adventista nu acorda autoritate acestora pentru ca pe langa multe invataturi bune, acestia au promovat si unele erezii care contravin cu Biblia.

Parintii Bisericesci din Rasarit

Au existat doua scoli care au format teologii acelei vremuri:

- Scoala Antiohiana (Siria) care punea accentul pe intelegerea istorico-gramaticala a Scripturilor si care cautau sensul primar al textului
- Scoala Alexandrina, care punea accentul pe alegorizare - notiuni abstracte, fabule, parabole.

Ioan Gura de Aur

- Ca multi din tre parintii bisericesci, acesta a inceput prin a practica Dreptul, fiind un foarte bun vorbitor in public si care stia sa argumenteze punctele de vedere. Dupa botezul in biserica crestina s-a calugarit.
- A dus o viata de ascet traind timp de 8 ani intr-o peatera, insa a fost obligat sa renunte datorita sanatatii subrede.
- Dupa ce a fost o perioada preotul bisericii din Antiohia, a fost ales Patriarhul Bisericii de la Constantinopol.

- Viata lui foarte simpla si curata a fost intr-o continua contradictie cu bogatii si enoriasii cu pozitii inalte, aceste categorii fiind permanent mustrate de catre Ioan Gura de Aur.
- A fost cunoscut drept cel mai mare orator pe care la avut vreodata Biserica de Rasarit, datorita aplicatiilor practice ale Evangheliei, el sustinand ca Evanghelia si cu viata de zi cu zi trebuie sa mearga mana in mana.

Eusebiu din Cezareea

- Eusebiu a fost cel care a stat la dreapta lui Constantin la Conciliul de la Niceea si care a propus Crezul de la Niceea.
- A fost de departe, cel mai mare istoric al Bisericii Crestine. Reprezinta sursa de autoritate in domeniul istoriei bisericii crestine din primele secole.
- Cartea „Istoria Ecleziastica” arata o perspectiva generala asupra istoriei Bisericii din vremurile apostolice pana in anul 324.
- O alta lucrare extrem de importanta este „Cronica”, o istorie universala de la Avraam pana in anul 324.

Parinti Bisericesi din Apus

Comparativ cu Parintii din Rasarit, cei din Apus au fost cunoscuti pentru pragmatismul lor latin si s-au focusat pe alte directii:

- traducerea Bibliei
- traducerea filozofilor pagani
- Scrierea de tratate teologice.

Ieronim

- Dupa ce a fost student la Roma, a mers in Antiohia unde a fost calugar timp de 10 ani si a invatat limbra ebraica.
- A revenit la Roma unde a fost secretarul episcopului de Roma, care i-a sugerat sa faca o noua traducere a Bibliei.

- A plecat in Palestina unde a fost calugar la Betleem timp de 35 de ani.
- Acolo a facut o traducere a Bibliei direct din limba ebraica - Vulgata, Biblia in latina. A fost singura Biblie oficiala a Bisericii Catolice timp de peste 1000 de ani.
- A scris multe comentarii biblice relevante inclusiv astazi si a pregatit biografiile marilor oameni ai credintei din primele secole.

Augustin

Ramane in istoria Bisericii ca fiind cel mai mare scriitor, un ilustru profesor si este considerat cel mai mare dintre Parintii Bisericesci.

- S-a nascut in Nordul Africii, unde si-a facut si pregatirea academica, ulterior infiintand si o scoala.
- In tinerețe a cunoscut o viata de destrabalare, insa cand plecat in Italia la Milano, acolo l-a cunoscut pe Dumnezeu. S-a botezat si ulterior se intoarce in Africa unde intemeiaza o manastire.
- Dintre operele Sale care sunt citite si astazi se numara:
 - Confesiuni - autobiografia Sa;
 - „Cetatea lui Dumnezeu” - despre civilizatia spirituala;
 - „Despre Invatatura Crestina” - o sinteza a invataturilor crestine.
- Multi considera ca Augustin este cel care a salvat cultura crestina de la distrugerea, in fata popoarelor migratoare.
- Sunt insa si cateva erori introduse de acesta:
 - doctrina purgatoriului,
 - Mileniul biblic va fi timpul cand biserica va castiga lumea,

▼ Crestinismul Manastirilor

Tendinta spre calugarie a aparut datorita decaderii societatii, in incercarea de a se izola pentru a putea ajunge la mantuire. Multi au abandonat societatea si au intrat in manastiri.

Miscarea calugarilor detine in un loc important in viata Bisericii Traditionale pana astazi.

Cauzele Calugariei

- Conceptia Gnostica - trup spirit, i-a facut pe multi sa considere ca retragerea din lume va ajuta omul sa rastigneasca trupul si sa isi curete sufletul.
- Interpretarea gresita a capitolului 1 Corinteni 7 - in care Pavel recomanda ca toti sa fie ca el - celibat. Multi parinti bisericesti au interpretat acest capitol incurajand celibatul.
- Haosul din societate si revoltele si imoralitatea, i-a facut pe multi sa intre in manastiri pentru a avea o viata linistita.
- Datorita intrarii barbarilor in biserica si a imoralitatii romane, multi au dorit sa se separe de practicile si inchinarea comuna, dorind o altfel de relatie cu Dumnezeu.

Dezvoltarea Calugariei

Au fost 4 etape:

- diverse practici ascetice erau incurajate in cadrul bisericii
- apoi multi s-au retras din societate pentru a trai ca pustinici
- ulterior s-a construit manastiri unde cei pustinici s-au adapostit.
- in final, a aparut organizarea interna in cadrul manastirilor

Calugaria avea 3 elemente definitorii - Saracie, Castitate si Ascultare.

Au existat si extreme care au dus la comportamente total deplasate:

- nu toti calugarii erau sanatosi mintal

- au locuit in mlastini, intr-un stalp, unii nu facuse baie niciodata, altii au ratacit prin pustie, isi maltratau trupul pentru a nu pofti la o femei, etc.

De regula insa, s-a incercat imbinarea dintre simplitatea vietii, munca, devotiunea si ascultarea. Astfel s-au dezvoltat regulamente pentru organizarea interioara prin care se incerca echilibrarea vietii, pentru a nu cadea in extreme.

In Apus, se incuraja mult mai mult munca si inchinarea, decat comportamentele ascetice.

- Fiecare manastire a inceput sa fie autonoma.

Evaluarea Calugariei

Pe langa partea negativa pe care o reprezinta calugarie, exista si aspecte pozitive care s-au evidenciat de-a lungul timpului:

- Pentru sute de ani, manastirile au tinut loc de scoli intr-o societate cu un nivel intelectual extrem de redus.
- Manuscrisele Bibliei au fost traduse si copiate de acestia, la fel ca scrierile parintilor bisericesti, facand ca ele sa ajunga pana la noi.
- Calugarii au indeplinit multe misiuni misionare, evanghelizand multe tari.
- Pentru multi, manastirile au reprezentat un loc in care erau tratati de boli, erau ajutati saracii, iar calatorii erau gazduiti.

Efectul insa cel mai negativ il reprezinta dublul standard pentru mantuire:

- cel al calugarilor
- cel al oamenilor de rand.

In realitate exista doar un singur standard - C>c=c

▼ Evolutii ierarhice si Liturgice

1. In secolul V, datorita suprematiei Episcopului Romei asupra celorlalti episcopi, Biserica Catolica a devenit Biserica Romano-Catolica.
2. Ritualul Bisericii a devenit mult mai complicat pentru ca reflecta Roma imperiala.

Superioritatea Episcopului Roman.

In anul 440, Leon 1 a fost primul Episcop care pretindea suprematia. Dezvoltarea bisericii a necesitat coordonare si a dus la centralizarea puterii in jurul Episcopului de Roma.

Mutarea capitalei de la Roma la Constantinopol, de catre Constantin, a facut ca papa sa fie cea mai puternica persoana din Roma. A fost cel care a exercitat autoritate in rezolvarea crizelor politice si spirituale.

- A devenit un erou atunci cand a negociat cu barbarii ca Roma sa nu fie distrusa.

Existau 5 mari patriarhi - Ierusalim, Antiohia, Alexandria, Constantinopol, Roma. Insa doar cel de la Roma si Constantinopol aveau prestigiu datorita importantei oraselor lor.

Conciliul de la Constantinopol, a clarificat ca Episcopul de Roma este intaiul scaun, iar Patriarhului de la Constantinopol i s-a dat „ intaietate de onoare imediat dupa papa”.

Urmatorii Episcopi ai Romei au fost persoane extrem de inzestrate ca lideri si conducatori, reusind sa atraga puterea de partea lor. Unul dintre cei mai mari a fost - Grigore 1.

- Papa considera ca trebuie sa dea socoteala inaintea lui Dumnezeu pentru actiunile regelui, astfel ca puterea sacra a papei este mai importanta decat puterea regala.

Aparitia Liturghiei

Afluxul mare de barbari a fortat biserica sa sa schimbe modul de inchinare astfel incat acestia sa se simta bine alaturi de ceilalati credinciosi.

- Barbarii erau obisnuiti sa se inchine la idoli si la eroi, astfel ca s-a introdus venerarea ingerilor, a sfintilor, moastelor .
- Dezvoltarea ca religie de stat, a cerut ca inchinarea sa fie mult mai ampla, cu o diferentiere clara intre cler si laici. S-au introdus o multime de sarbatori pentru dezvoltarea culturii crestine, pe modelul pagan.
- Pentru ca multi pagani erau needucati, s-au introdus imagini in biserica pentru ilustrarea Evangheliei.
- Una dintre cele mai semnificative schimbari este data de introducerea cultului Mariei, in jurul anului 600. In decursul secolelor, importanta ei a crescut foarte mult, pana cand in anul 1950 s-a adoptat doctrina inaltarii ei miraculoase la cer.

Introducerea Celor 7 Sacramente:

Un sacrament este o un semn vazut, oranduit de Isus, prin care dobandim harul nevazut.

1. Botezul - iertarea pacatului stramosesc, de regula pentru copii.
2. Mirul - Ungerea pentru primirea darurilor Duhului Sfânt.
3. Euharistia - Sfanta Cina
4. Pocainta - Iertarea pacatelor de catre preot - Spovedanie
5. Maslul - Ungerea celor grav bolnavi.
6. Preotia - prin care se ofera unui om, puterea preoteasca de a indeplini slujbele sfinte
7. Casatoria - doua persoane se unesc pentru toata viata.

Prin aceste Sacramente, biserica media in totalitate relatia dintre om si Dumnezeu, fiind de neinlocuit.

Adventismul considera ca biserica faciliteaza relatia cu Dumnezeu, inasa accentul este pus pe relationarea personala dintre om si DUMnezeu.

▼ Biserica Medievala - 590 - 1517

▼ Introducere Biserica Medievala

- Pana la acest moment biserica actionase in jurul marii meditarane.
- Din acest moment s-a mutat in jurul Atlanticului. Acolo erau multe hoarde migratoare pe care a incercat sa ii castige la crestinism.
- Biserica Catolica si-a fundamentat structura ierarhica, iar puterea papei a crescut foarte mult.

▼ Un nou imperiu si dezvoltarea crestinismului latin 590 - 800

- Imperiul Roman se destramase
- Biserica s-a confruntat cu un nou pericol - Mahomedanismului - a rapit teritorii din Asia si Africa (Turcia in special).
- Au fost crestinizate hoardele de TEutoni din zona Germaniei. - Alianta dintre Papa GRigore 1 si Teutoni, a dus la aparitia imeperului Carolingian - Carol cel Mare (Franta, Germania, Italia, Elvetia, Austria, Tarile de JOs).

▼ Flux si reflux intre Biserica si stat 800 - 1054

- Marea schisma din cadrul bisericii care a produs ruptura intre apus si rasarit (oricum era o mare diferenta de cultura)

- Aceasta perioada a fost una intunecata ... biserica s-a preocupat mai mult sa aiba relatii bune cu statul facand multe compromisuri

▼ **Suprematia Papalitatii (Apogeul) - 1054 - 1305**

- Biserica Catolica a devenit puterea suprema peste Europa umilind cei mai puternici suverani.
- Perioada cruciadelor (VIII) - Biserica si-a asumat si un rol militar in Orientul Mijlociu si Asia si astfel au fost atrase masele de oameni din Europa pentru a jefui de bogatii aceste tari, dar si pentru a-i increstina ...
- S-a dezvoltat multa teologia crestina prin Toma d'Aquino care a introdus invatatura lui Aristotel in crestianism.
- Dezvoltarea papalitatii a avut la baza - dictatura piramidala, coruptia interna, pierderea misiunii bisericii, puterea economica,

▼ **Apusul epocii medievale si zorii modernitatii - 1305-1517**

- Biserica devenise mult prea institutionalizata - inflexibila, irelevanta, corupta ...
- Au aparut primii reformatori - cei care au incercat sa reformeze din interior - John Wycliffe (Anglia), Jan Hus (Boemia), dar si concilii pentru reforma
- Contextul extern se schimba - expansiunea geografica, dezvoltarea intelectuala seculara (Renasterea), dezvoltarea clasei de mijloc ...
- Refuzul Bisericii Romane de a accepta reforma interna a creat conditiile pentru REFORMA.

▼ **Primul Papa Medieval**

Daniel 7:24-25

Apocalipsa 12:6

- Suprematia Bisericii Catolice pentru 1260 de ani.

- 538 Papa Virgiliu - au plecat Ostrogotii, a sporit autoritatea Papei.
- 1798 - Armatele Lui Napoleon il aresteaza pe Papa.

Incepe Epoca Intunecata, lipsita de cultura, extrem de limitata stiintific si medical, iar dezvoltarea economica a fost una foarte limitata.

Pentru Biserica Catolica, a fost perioada de Aur, cand dupa ce a cucerit paganismul, a devenit principala forta religioasa, nefiind deranjata de nimeni pana la aparitia Protestantismului. D.p.d.v. politic, era multa incertitudine, astfel ca Biserica era principala autoritate.

Papa Grigore Cel Mare - 540 - 604

- S-a nascut in vremuri tulburi:
 - Apusul era dominat de triburile teutonice
 - Imperiul Bizantin incerca sa recucereasca Apusul
 - Bandele jefuitoare, bolile si foamea erau atunci la ordinea zilei.
- S-a nascut intr-o familie de nobili si a studiat dreptul si literatura
- In 570 a fost ale Prefect al Romei.
- Ulterior, a renuntat la avere si a construit 7 manastiri, intr-una dintre ele calugarindu-se si el.
- In anul 590 a fost ale Papa.
 - Nu a acceptat niciodata denumirea de papa, considerandu-se „slujitorul slujitorilor lui Dumnezeu”.

- Patriarhul de la Constantinopol a pretins titlul de episcop ecumenic universal, insa Grigore, fiind foarte diplomat, l-a convins pe Imparatul de la Constantinopol sa il declare pe episcopul de Roma „Cap al tuturor Bisericii”.
 - Nimeni nu indraznea sa se opuna vointei si nu a permis nimanui sa afirme suprematia universala asupra bisericii.
- A avut un spirit misionar foarte bun, triminand misionari in toata Europa pentru increstinarea popoarelor migratoare.
 - A fost un excelent Administrator, facand ca avutia Bisericii sa prospere foarte mult, intrand in posesia multor domenii
 - A fost asa de bogat, incat a asigurat pacea in Apus, formandu-si propria armata in fata invadatorilor.
 - El este cel care a introdus in liturghie Muzica Gregoriana.

A fost considerat unul dintre cei 4 mari doctori in teologie pe care i-a avut Apusul (alaturi de Ieronim, Ambrozie si Augustin).

- Chiar daca dadea autoritatea Bibliei, a inaltat traditia pe acelasi plan cu Biblia
- Din pacate, a dat o interpretare alegorica Bibliei, fara sa ramana la sensul primar.

▼ Pierderi si expansiune in Crestinatate

Perioada evului mediu este o perioada in care din punct de vedere demografic, Europa s-a confruntat cu cele mai mari deplasari intre popoare. Aveau loc deplasari in masa ale popoarelor, iar crestinismul a trebuit sa faca fata unui asemenea fenomen.

Principala Amenintare a Crestinismului, incepand cu anul 600, a fost aceea a Mahomedanismului, care s-a dezvoltat intr-un mod extrem de rapid.

A doua amenintare a fost aceea de a avea o forma continua de evanghelizare a barbarilor care continuau sa vina in Europa val dupa val.

A treia amenintare a reprezentat-o cresterea numarului de Crestini Arieni (imbratisase Arianismul) si nevoia de a-i castiga si pe acestia de la eraziile lor.

In timp ce Biserica de Apus a reusit cu brio sa faca fata, cea de Rasarit a avut multe infrangeri, fiind din ce in ce mai slabita.

Aparitia Mahomedanismului

Mahomedanismul a aparut in Peninsula Araba, unde natura era neospitaliera si oamenii se luptau sa supravietuiasca. Cand se confruntau cu fortele naturii, omul era inclinat sa recunoasca fiinta suprema superioara lui.

Acolo erau triburi de beduini care isi castigau existenta facand comert, transportand marfa pe camile, intre cele doua orase - Mecca si Medina.

Intr-unul dintre aceste triburi, s-a nascut si Mahomed, care intr-una dintre calatoriile in Siria si Palestina, a cunoscut Iudaismul si Crestinismul. S-a casatorit cu o vaduva bogata, iar traiul indestulat oferindu-i suficient timp pentru meditatie religioasa.

In anul 610 a simtit chemarea divina de a proclama monoteismul si in decurs de trei ani a castigat doisprezece convertiti. Intampinand opozitie, a plecat de la Mecca la Medina. Douazeci de ani mai tarziu, stransese o armata suficient de puternica, reusind sa cucereasca Mecca. Apoi a murit.

Care este doctrina Mahomedanismului:

Tema centrala este credinta intr-un singur Dumnezeu, care se numeste „Allah”.

Allah si-a facut cunoscut voia prin 25 de profeti, inclusiv personaje Biblice, precum Avraam, Moise, Isus, dar Mahomed a fost ultimul si cel mai mare dintre acesti profeti.

Mahomedani neaga divinitatea lui Isus si moartea lui pe cruce.

Religia mahomedana este fatalista, sustinand ideea supunerii pasive fata de voia lui Allah - adica predestinare.

Dupa judecata, oamenii se vor bucura intr-un paradis senzual sau vor arde in chinurile iadului.

Orice mahomedan, se roaga de 5 ori pe zi cu fata catre Mecca si isi recita crezul. Postul si milostenia sunt importante, insa cei mai sfinti sunt cei care merg cel putin o data in viata la Mecca.

Principala sursa a religie Mahomedane este Coranul. Aceasta carte are aproximativ douatreimi din Noul Testament. Coranul nu are o structura bine organizata si unele lucruri se repeta de mai multe ori.

Dezvoltarea Mahomedanismului.

Mahomedanii, manati de dinamismul credintei lor nou-gasite, de speranta jafului in numele religiei si de zelul de a converti necredinciosii la credinta lor, s-au raspandit rapid in Nordul Africii, Asia si chiar in Europa prin Spania.

Au distrus Biserica crestina din Nordul Africii si au slabit-o mult in zonele cucerite de ei. Ei sunt cei care au dus la caderea Imperiului de Rasarit, in anul 1453, aducand Biserica Rasariteana sub controlul politic musulman.

Siria si Palestina au fost cucerite de Mahomedani, facand ca in anul 640, la Ierusalim, pe esplanada templului, sa fie construita Moscheea lui Omar.

Popoarele cucerite erau puse sa aleaga intre sabie, tribut sau mahomedanism.

In anul 717, Biserica de Rasarit a oprit ofensiva Mahomedanismului , protejand astfel Constantinopolul.

In anul 732, Biserica de Apus a oprit ofensiva aceluiasi dusman, in batalia de la Tours.

Pentru Biserica de Rasarit, o mare provocare a fost folosirea imaginilor in Biserica, deoarece acestea erau interpretate de Mahomedani ca fiind idolatrie. Aceasta problema a fost cunoscuta sub numele de Controversa Iconoclastica.

▼ Refacerea Imperiului in Apus

Secolul VII și VIII a însemnat pentru Biserica Catolică un timp de presiune constantă din partea Împăraților de la Constantinopol și a unor lideri din Europa de Vest, care considerau că Biserica trebuie să se subordoneze Conducătorului Statului. Autoritatea papei a fost de multe ori pusă la îndoială, astfel că papa și-a dat seama că trebuie să își găsească un aliat puternic care să-i sustină pretențiile la putere spirituală și la posesiuni pământești în Italia.

Astfel, papa s-a unit cu regii franci și și-a propus să reinvie Imperiul Roman.

Noul Imperiu s-a numit, Carolingian.

Clovis, cel care a trăit în jurul anilor 500, a fost cel care a format Franța de astăzi. El i-a unit pe franci și prin căsătoria cu Clotilda, o printesă Burgundă, a alipit mai multe teritorii de pe Rin. Datorită soției, El a acceptat creștinismul și acesta a fost unul dintre cele mai importante momente din istoria creștinismului în Europa, pentru că Franța a reprezentat bastionul papalității împotriva dușmanilor ei, mai mult de un mileniu.

Urmasii lui Clovis au fost regi foarte slabi și care trăiau la palat doar pentru petreceri. Astfel că responsabilitatea conducerii a căzut pe umerii Majordonului de la Palat, care au format în decursul anilor, Dinastia Carolingiană. Practic, poziția de Majordon a devenit una ereditară și a fost ocupată de urmașii fiecărui Majordon.

Unul dintre cele mai semnificative evenimente a fost acela în care, unul dintre Majordoni, numi Carol, a dus o luptă intensă cu Mahomedanii care înaintau în Europa prin Spania și pe care i-a învins la Tours, salvând astfel creștinismul din Europa.

Ulterior, acești Majordoni au fost numiți și Regi ai Imperiului, devenind astfel conducătorii de drept.

În anul 754, Pepin, majordonul devenit Rege, l-a ajutat pe papa să castige războiul împotriva Lombardilor și i-a promis papei că îi va da pământ în centrul Italiei, la exact 1000 de ani de la întemeierea Romei. Astfel, s-a născut pentru prima dată statul Papal.

Una dintre marile invenții ale papalității în Evul Mediu, este un document care se presupunea că este emis de Împăratul Constantin, care datorită vindecării miraculoase oferită de Episcopul Romei, i-a oferit acestuia o multime de posesiuni pământești și prioritate asupra tuturor Bisericilor. Apoi Constantin a ales să se retragă la Constantinopol pentru a nu sta în calea drepturilor imperiale ale papei. S-a dovedit ulterior (1440) că documentul era fals, însă puține documente false au exercitat o influență atât de puternică asupra istoriei cum a fost acesta.

Cel mai important imparat al Imperiului a fost Carol cel Mare, care a fost incoronat de papa in 768 ca Imparat al Romanilor. Acesta se considera un om religios, insa era un om razboinic si ii placeau petrecerilor, avand la palat mai multe concubine.

A fost atat de bun razboinic incat a condus 50 de campanii, extinzand imperiul peste teritoriile Frantei, Germaniei si Italiei(toata europa de vest). In timpul slujbei din ziua de Craciun a anului 800, in timp ce regele Carol statea ingenucheat inaintea altarului, Papa Leon al III-lea, l-a incoronat ca IMparat al Romanilor, facand sa renasca vechiul Imperiu Roman, insa de data asta condusa de un Teuton.

Se credea ca Imparatia lui Dumnezeu are doua brate, cea spirituala reprezentandu-l pe Papa si cea administrativa a imparatului Carol cel Mare.

Din pacate insa, dupa moartea acestuia, Imperiul nu a rezistat.

In acea perioada, biserica s-a confruntat din nou cu controversa Iconoclastica.

Atat Papa Leon al III-lea cat si Carol cel Mare s-au opus inchinarii la icoane si au poruncit in anul 730 distrugerea imaginilor din biserici. Totusi, al doilea Conciliu de la Niceea din anul 787 a permis venerarea icoanelor, dar nu inchinarea la ele.

▼ Aparitia Sfantului Imperiu Roman

Perioada 800-1000 a presupus doua mari caracteristici:

- s-a produs prima mare schisma
- bezna evului mediu a inceput sa fie destramata de aparitia „eruditiei”

Declinul Imperiului Carolingian

- Stralucirea imperiului a depins mult de maiestria lui Carol cel Mare, iar moartea lui a facut ca destramarea sa fie rapida
- Marea greseala a pornit de la Ludovic, cel care l-a urmat pe Carol la tron, care a impartit imperiul intre fiii lui, adica in trei

- Consecinta a fost aceea ca, cei trei domnitori s-au luptat intre ei, dorind suprematia.
- Totul s-a incheiat cu un tratat de pace, fiecare dintre ei luand o parte din imperiu - Franta, Germania si Italia.

Nasterea Feudalismului

Feudalismul a insemnat un mare pas inapoi pentru Europa.

- Acest tip de organizare a pus puterea publica in mana unor indivizi
- Viata urbana a intrat in declin, la fel si comerțul extern, totul bazandu-se pe castigarea existentei din pamant.
- Societatea avea trei clase:
 - Cavalerii, cei care detineau pamantul
 - Taranii, cei care munceau
 - Clasa preoteasca.
- Societatea era o piramida in care se faceau schimburi de servicii.
 - Primii erau iobagii-taranii
 - Apoi cavalerii
 - Vasalii
 - Regele
 - Dumnezeu - acolo unde societatea era crestina.
- Perioada feudala a facut ca biserica sa detina o mare parte din pamanturile Europei de vest - daruri de la oameni si de la cei ce se pocaiau.
- Goana Bisericii dupa pamant a dus la secularizarea bisericii. Erau mai interesati de controlul pamantului decat de viata spirituala.
- Biserica a intervenit in razboaiele feudale care se desfasurau intre Cavaleri sau Vasalii, in goana lor dupa jaf si pamant.

Renasterea imperiului roman.

Otto a fost rege al Germaniei, preluand conducerea vasalilor si a Bisericii. A fost atat de puternic incat dupa ce a controlat Germania, a trecut si in Italia, oferind ajutor Papei impotriva altor imparati, fiind incoronat de Papa ca Imparat al Sfantului Imperiu Roman - de la Marea Nordului pana la Adriatica.

▼ Trezirea spirituala si schisma in Biserica

Timp de 200 de ani, Biserica Apuseana a stat in umbra Sfantului Imperiu Roman al lui Otto. Pe de alta parte, odata cu trecerea timpului, intre cele doua biserici, de Apus si de Rasarit, s-au constatat din ce in ce mai multe diferente.

Innoire in Apus

Au fost mai multi factori care au contribuit la innoire puterii bisericii si a papei:

1. Documente in spijinul Papalitatii

Au fost o colectie de „Decrete” adunate de catre Papi in decursul timpului, care contineau decrete emise de imparati, papi si concilii, prin care Biserica primea teritorii vaste, bogatii si putere in societate. Unele dintre ele erau reale, altele erau false. Printre acestea, cel mai important a fost documentul „Donatia lui Constantin”.

Acest document, desi era fals, a fost folosit foarte mult pentru ca papa sa intre in posesia multor terenuri din Italia si afirma suprematia papei peste toti conducatorii bisericii.

De asemenea, aceste decrete pretindeau dreptul Bisericii de a se sustrage de sub controlul statului.

2. Convertirea Scandinaviei

Puterea Episcopului roman a fost intarita in aceasta epoca prin faptul ca populatia Scandinaviei a acceptat Evanghelia. Danemarca, Norvegia, Suedia si Islanda, au devenit rand pe rand crestine, itarind puterea Romei in Nordul Europei.

3. Doctrina Liturghiei

S-a ajuns la concluzia ca Cina Domnului este o jertfa care trebuie adusa doar de preoti, plecand de la ideea ca atunci cand se face rugaciunea peste paine si vin, ele se

transforma realmente in trupul si sangele lui Hristos printr-un miracol divin.

Aceasta conceptie a facut ca puterea preotului si a Papei sa creasca foarte mult, oamenii vazandu-i intr-un mod superior si cu puteri mistice.

4. Reforma manastirilor

Manastirile devenisera bogate si corupte, multi dintre calugari avand o viata usoara, fiind o mare nevoie de reforma.

Miscarea de reforma a fost pornita de staretul manastirii din Cluny in estul Frantei, care prevedea ca manastirea sa fie direct sub protectia Papei si sa se autoguverneze. Celelalte manastiri erau independente de alte manastiri, pe cand noile manastiri erau subordonate manastirii din Cluny si direct catre papa.

Noile manastiri au condamnat practica de cumparare a slujbelor bisericesci, favorizarea rudelor la numirea posturilor si eliminarea casatoriei printre calugari, dar si a concubinelor. S-a pus mult accentul pe viata ascetica si pe spiritul misionar.

5. Conducatori capabili

Au existat doi papi care au crescut mult autoritatea papala - Nicolae I si Leon al IX-lea.

Nicolae I si-a exercitat cu succes puterea atat asupra episcopilor (nu se facea nimic fara acordul lui) cat si asupra puterii seculare - atunci cand imparatul s-a despartit recasatorindu-se cu concubina lui, i-a impus sa se intoarca la prima nevasta. A avut influente si asupra Bisericii din Rasarit, intervenind la numirea Patriarhilor de la Constantinopol.

Intre Nicolae I si Leon al IX-lea, au fost 40 de papi, insa influenta lor a fost una slaba, de multe ori fiind conflicte in ce priveste numirea urmatorului papa.

Odata cu venirea lui Leon al IX-lea, Biserica a trecut prin mai multe reforme:

- s-a intarit mult sistemul de manastiri clunisiene (pe modelul din Cluny)
- papa era ales de catre liderii Bisericii si nu de populatia romana

Schisma dintre Apus si Rasarit

Odata cu mutarea capitalei la Constantinopol, Biserica de Apus a fost mult mai independenta, pe cand cea din Rasarit era sub controlul imparatului.

Pe de alta parte, odata cu trecerea timpului, diferentele dintre cele doua biserici s-au marit foarte mult:

- Apusul era orientat spre zona pragmatica, Rasaritul pe zona mistica si teologica
- Apusul sustinea celibatul preoilor, pe cand Rasaritul a dat voie preotilor din parohii sa se casatoreasca.
- In Apus preotul trebuia sa isi rada barba, in rasarit trebuia sa fie cu barba.
- In Apus se vorba doar latina, in Rasarit se vorba libera Greaca.
- In Apus teologii sustineau ca Duhul Sfânt venea atat de la Tatal cat si de la Fiul, In Rasarit se sustinea ca vine doar de la Tatal.
- Data pentru sarbatoarea pastelui a fost o alta controversa intre cele doua biserici.
- In rasarit s-a ordonat in prima faza scoaterea imaginilor din biserica, in Apus s-a luat pozitie in favoarea folosirii acestora. Ulterior, in Rasarit au revenit icoanele, insa nu si statuile, pe cand in Apus au fost folosite ambele.

In Anul 1054, in Biserica de Apus era o practica tot mai raspandita de a folosi la cina painea nedospita. Biserica de Rasarit a condamnat acest lucru, astfel ca o delegatie de la Roma a mers la Constantinopol pentru a discuta despre acest lucru. Pe masura ce discutiile inaintau, diferentele de opinie cresteau. Astfel ca la 16 iulie 1054, trimisii papei au emis un document de excomunicare a patriarhului, pe care l-a asezat pe marele altar al bisericii Sfanta Sofia din Constantinopol. La randul lui, Patriarhul l-a anatemizat pe papa de la Roma. De atunci, Biserica Romano-Catolica si Biserica Greco-Ortodoxa au mers pe drumuri separate.

Aceasta separare a izolat Biserica de Rasarit, impiedicand ca in Rasarit sa patrunda multe infleunte care ar fi putut sa dezvolte societatea. Pana in prezent, Biserica de Rasarit a cunoscut putine schimbari in ce priveste ritualul, organizarea sau teologia, astfel influenta Bisericii in societatea de Rasarit a fost una slaba.

▼ **Suprematia Papalitatii - 1054 - 1305**

▼ Apogeul puterii papale

Timp de 300 de ani Papalitatea a exercitat o mare putere nu numai religioasa ci si seculara.

Hildebrand, devenit ulterior Papa Grigore al VII-lea a umilit pe Imparatul Romei si a facut ca aceasta perioada sa fie cea mai prospera din istoria Papalitatii in care a avut puterea absoluta.

Aparitia Universitatilor (dominate de invatatura Catolica) si reforma monastica, au sporit puterea papala.

Suprematia papala prin Grigore al VII-lea

Papa nu putea sa accepte ca puterea data lui de Dumnezeu este doar cu privire la viata religioasa. El considera ca, fiind „Locuitorul lui Dumnezeu” pe pamant, are dreptul de a coordona inclusiv puterea seculara, numind pe imparati, din partea lui Dumnezeu.

Pe de alta parte, nici Imparatul nu putea sa accepte ca episcopii si cardinalii sa nu fie numiti de catre Imparat si sa fie sub controlul Sau.

Inainte de a deveni papa, Hildebrand, a fost timp de 20 de ani puterea din spatele a 5 papi, influentand mult deciziile papilor.

Papa Leon al IX-lea, a constituit Colegiul de Cardinali, format din episcopii bisericilor din Roma si Imprejurul Romei, iar Hildebrand a fost numit cardinal si administratorul dinantelor scaunului papal.

De asemenea, Hildebrand a modifica legislatia ecleziastica, cu privire la alegerea Papei.

Aristocratia Romei, avea o influenta corupta (provenita din partea Imparatului) cu privire la cine va fi noul papa. Astfel, prin decizia Conciliului de la Lateran, atunci cand un papa murea, episcopii si cardinalii se intruneau si decideau asupra succesorului si doar ulterior, li se permitea aristocratiei sa voteze propunerea venita din partea cardinalilor.

In anul 1073, Hildebrand a fost numit Papa Grigore al VII-lea.

Era atat de iubit de popor, incat acesta a strigat - Hildebrand sa fie Episcop.

Visul lui era instaurarea Teocratiei - adica toata puterea era doar in mainile papei ca Locuitor al lui Dumnezeu.

Prima masura luata - Capii Bisericii din teritoriu, nu trebuiau numiti de catre Imparat, ci doar de catre Papa.

In desfiintat Simonia si a reafirmat obligativitatea celibatului, pentru a reda autoritate clerului si Bisericii.

A fost cel care a emis **Dictatus Papae**, prin care emitea pretentiile suprematiei papale:

Printre multe alte declaratii, una este foarte indrazneata: Biserica nu a gresit niciodata si potrivit Bibliei, nu va gresi niciodata.

Cea mai importanta lupta a avut de dus cu Imparatul Sfantului Imperiu Roman - Henric al IV-lea.

Regele Henric nu a vrut sa se spuna pretentiei papale de a numi Conducatorii locali si a intrunit Un Conciliu in Germania prin care a respins autoritatea papala. Ca raspuns, Papa l-a excomunicat pe Rege. Mai mult, papa a reusit sa castige multi adepti din Germania de partea lui, cerand inlaturarea acestuia ca rege.

Pentru a nu pierde tronul, Henric a trecut Alpi pentru a se intalni cu papa si a fost lasat sa astepte 3 zile afara in zapada, cu picioarele goale. Apoi, a fost primit si dupa ce si-a cerut iertare, a fost absolvit de sentinta de excomunicare.

Ulterior, atunci cand Henric a reusit sa recastige increderea poporului, a invadat Italia si l-a detronat pe papa Grigore, numind un alt papa. Totusi, cativa ani mai tarziu, Henric a fost nevoit sa faca un compromis cu viitorii Papi, iar alegerea papilor si decizia privind viitorii conducatori, era facuta de catre biserica, in prezenta Regelui.

Inocentiu al III-lea

Acesta era fiul unui nobil roman si a primit o educatie aleasa in teologie, la Paris si in drept, la Bologna.

El se credea Vicarul lui Hristos si ca detine autoritatea suprema pe pamant.

Considera ca relatia dintre el si imparati trebuie sa fie ca cea dintre soare si luna, El fiind soarele care ii lumineaza. El era deasupra omului si sub Dumnezeu.

Avea puterea sa ii excomunicе, sa-i detroneze si sa interzica ca pe teritoriul unui rege sa se mai desfasoare vreo slujba.

Conducatori seculari si spirituali

Papa Inocentiu a luptat din plin cu Regii Frantei, Angliei si a Sfantului Imperiu Roman.

Regele Filip al Frantei, s-a despartit de sotie si s-a recasatorit cu o alta femeie. Atunci papa, l-a obligat sa se intoarca la prima sotie, iar pentru ca a refuzat, a dat interdicte in toata Franta sa nu se mai desfasoare nicio liturghie. In final, Regele Filip a cedat si a reprimit-o pe prima sotie.

In Anglia, imparatul a impus un anumit arhiepiscop pentru zona Canterbury, insa papa a refuzat si a propus pe altcineva. Pentru ca regele nu a acceptat propunerea papei, toata Anglia a fost pusa sub interdictie, iar regele a fost excomunicat.

Papa Inocentiu, a pornit cea de-a patra cruciada impotriva Mohomedanilor din Palestina, cu ajutorul Frantei. A sfarsit cucerind Constantinopolul si intrand in controlul Imperiului de Rasarit pentru 50 de ani.

A convocat al patrulea Conciliu de la Lateran, unde a decretat faptul ca fiecare om era obligat sa se confeseze la preot o data pe an si sa participe la Liturghie cel putin la Paste. Se ajunsese la nivelul in care oamenilor le era teama de cler si ii urma de frica.

Declinul Puterii Papale

Dupa moartea lui Inocentiu, cel care a ridicat papalitatea pe culme, a urmat la tron Bonifaciu, cel care a fost la polul opus si a dus mult in jos puterea papala.

Prima confruntare a avut-o cu regele Frantei si al Angliei. Datorita razboiului dintre Franta si Anglia, ambele tari au confiscat bani de la cler. Drept raspuns, Papa a emis decretul ca niciun preot sa nu plateasca taxe catre stat. Atunci, regele Angliei a emis o

lege in parlament prin care a scos preotii in afara legii, fara sa mai fie recunoscuti, iar regele Frantei, a interzis exportul de bani din Franta catre Papalitate.

Momentul culminant a fost atunci cand papa a emis o bula papala prin care pretindea ca „Nici salvarea si nici iertarea pacatelor nu pot fi gasite in afara bisericii si in afara papei. Ca urmare a pretentiilor exagerate, acesta a fost luat prizonier de catre regele Frantei.

▼ **Cruciati si Reformatori - sec. XII - XIII**

Anii 1200 au fost marcati de izbucniri ale zelului pentru cruciade si reforme. Au fost pornite cruciadele impotriva Mahomedanilor si s-a dorit o reformare a bisericii din interior.

Cruciadele:

Prima preocupare a fost alungarea musulmanilor din teritoriile Europei - Spania si Sicilia. Apoi, s-a dorit eliberarea Tarii Sfinte din mainile turcilor.

Cauzele cruciadelor:

Principala motivatie a fost de natura religioasa, pe plan secundar fiind interesele economice sau politice.

Turcii erau foarte fanatici si brutali cu pelerinii din tara sfanta dar si cu crestinii din Imperiul de Rasarit. Aceasta atitudine a facut ca numarul celor care au participat la prima cruciada sa fie de 1 milion de persoane. O adevarata migratie catre Palestina.

Au fost insa si persoane care s-au implicat in cruciade si din alte motive:

- foametea din apus
- aventura militara.

Prima incercare de a porni o cruciada, a fost a taranilor francezi, cand in urma unei predici al lui Urban al-II-lea, un numar mare de tarani au plecat prin Germania, Ungaria, Balcani, spre Palestina. Nefiind organizati, multi au murit pe drum, iar altii au fost masacrati de catre Turci, sau vanduti ca sclavi.

A doua incercare a fost in jurul anilor 1100 a Nobililor din Franta si Belgia. Acestia fiind organizati si cu armata, au reusit sa elibereze Turcia(Niceea), Antiohia(Siria) si Ierusalimul. Acestia au intemeiat zone feudale in acele teritorii si si-au asumat rolul de protectori pentru acele zone.

A treia cruciada si-a propus s-a elibereze si mai multe teritorii din tara sfanta, insa a fost un **esec si din pacate Ierusalimul** a fost recastigat de catre Musulmani.

Au urmat alte **patru cruciade care au fost mult mai slabe** ca rezultate. S-a reusit uneori **negocieri** cu musulmanii pentru ca pelerinii sa poata vizita locurile sfinte, insa din nou teritoriile **au cazut** in mainile musulmanilor.

Cel mai trist episod este **cruciada copiilor**, cand un grup de copii din Franta si Germania au marsaluit prin sudul Europei pentru a ajunge in Palestina. Din pacate au pierit pe drum sau au fost vanduti ca sclavi.

Consecintele Cruciadelor:

Cruciadele **a slabit feudalismul** in europa, deoarece multi Cavaleri si Nobili au fost implicati in cruciade si **nu s-au mai intors sau au slabit mult economic** datorita costurilor pentru cruciade.

Odata cu cruciadele a crescut si **comertul facut cu Orientul Mijlociu** ceea ce a dus si la cresterea economica.

Cruciadele au sporit **influenta bisericii**, multi calugari devenind loiali papei prin ordinele militare in care s-au inrolat. Insa pentru biserica de Rasarit, aceasta perioada a insemnat **slabirea ei semnificativa**.

Reforma Monastica

Dupa reforma inceputa de Cluny in secolul X-lea, manastirile au trecut printr-o **serie de transformari** si au aparut noi grupari care au jurat ascultare de papa. Astfel au aparut

ordinele **dominicanilor si franciscanilor**, pentru a-i aduce la credinta pe **musulmani si eretici**.

Ordinul Cistercian

Acest ordine s-a remarcat prin **accentul pus pe ascetism, simplitate arhitecturala, organizare centralizata**. Daca in celelalte ordine calugarii proveneau din clasa aristocrata, in ordinul cistercian, calugarii proveneau **din clasa taranilor**. Preocuparea principala nu erau scrierile si studiul, ci **agricultura**.

Cel mai influent lider a fost **Bernard**, din Franta, cel care a facut ca acest ordin sa ajunga la **530 de asezaminte**. Predicile lui foarte bune au facut ca atat papa cat si domnitorii sa ii **ceara sfatul**. De asemenea, a motivat mase mari de oameni pentru cea **de-a doua cruciada**.

Ordinele militare

La inceput, **ordinele militare erau echivalentul crucii rosii de astazi** - erau cei care *aparau pe pelerin si ingrijeau pe bolnavi*, fara sa renunte la purtarea armelor. Ulterior, s-au **transformat in cavaleri care aparau tara sfanta si pelerinii** de atacurile musulmanilor. Erau supusi exclusiv papei, fiind o **armata de cavaleri-calugari**.

Calugari cersetori

Chiar daca depuneau acelasi juramant ca ceilalti calugari de saracie, castitate si ascultare, acesti calugari se diferentiau **prin faptul ca ei nu locuiau in manastiri**, ci se *amestecau printre oameni*, ii ajutau la munca si ii invatau evanghelie, **intretinandu-se din darurile si pomenile acestora**.

Acestia aveau un puternic spirit misionar, ajungand in zone foarte indepartate - **Egipt, Orientul Indepartat, China, chiar si America**.

S-au remarcat doua ordine, **cel franciscan si cel dominican**. Franciscanii, erau mari misionari si ii castigau pe oameni **apeland la sentimente**, dominicanii (**cainii Domnului**) erau eruditi si ii castigau pe oameni prin **convingere intelectuala**.

Cel mai important teolog catolic, a provenit din Ordinul Dominican - **Toma d'Aquino**. El a elaborat **sistemul teologic catolic**.

Calugarii cersetori au facut sa creasca mult puterea bisericii, **pentru ca ei vedeau slujirea lor dezinteresata si intelegeau predicile lor simple si practice**, in contrast cu ceremoniile catolice care erau reci.

Franciscanii au intemeiat si spitale, fiind de mare nevoie in perioada Ciumei Negre (1348). **10.000 de calugari au murit slujind pe ceilalti.**

Din pacate aceasta parte frumoasa nu a durat mult, **calugarii dominicani fiind implicati mult in cadrul Inchizitiei**, iar cei franciscani formand **corporatii posesoare de mari bogatii.**

▼ Eruditia si Inchinarea Medievala

- Cati dintre ei stiu clar la ce facultatea sa dea
- Care este rolul unei universitati? - discutie cu colegul de banca
- De ce vrei sa dai la o facultate? -

In paralel cu dezvoltarea Ordinilor Calugaresti, s-a dezvoltat si Miscarea Intelectuala Scolastica.

La inceput, activitatea se desfasura in biserici si manastiri, ulterior s-au construit Universitatile

Parintii bisericesci au fost inlocuiti de Doctorii in teologie care devenise pazitorii adevarului.

Scolasticismul

Acesta poate fi definit ca o incercare de a rationaliza teologia in scopul de a sustine credinta prin ratiune. Astfel teologia este abordata din punct de vedere filozofic si nu biblic. O influenta foarte mare a avut-o filozofia lui Aristotel si s-a incercat armonizarea acestora.

O alta provocare a reprezentat-o noile descoperiri stintifice si nevoia de armonizare dintre Religie si Stiinta

Care este raportul corect dintre Stiinta si Religie

Cauza aparitiei Scolasticismului - a fost in primul rand traducerea scrierilor lui Aristotel in Europa. Apoi, o contributie importanta a fost cea a ordinului calugaresc Dominican, care aveau o mare aplecare pentru studierea teologiei si aveau nevoie de un mediu potrivit. Inceputul a fost in anii 1200 si prima Universitate a fost la Paris.

Continutul Scolasticismului - Scopul scolasticismului nu era sa caute adevarul ci sa organizeze informatiile pe care le aveau intr-un tablou armonios.

Rezultatele Scolasticismului

Biserica a avut de castigat, pentru ca noile curente in teologie au facut ca ideea de Sacramente si de Ierarhie Papala sa-l faca pe om sa se considere inferior Bisericii, pentru ca nu exista salvare decat prin biserica. Pe de alta parte, **au mutat focusul de pe trairea vietii de crestin, pe adoptarea unor creduri si indeplinirea unor canoane.**

Aparitia Universitatilor

Universitatile s-au dezvoltat in Europa in jurul anului 1200, facand ca in anii 1400, sa existe deja 75 de universitati in Europa.

- Studiile Scolastice erau principala parte din programa, facand ca scolile monastice sa se mute definitiv in Universitati.
- De regula universitatile se nasteau in jurul unui mare Profesor/carturar care prin fama lui atragea pe Studenti la Universitatea unde preda.
- Universitatile primeau de la rege sau de la seniorul tinutului o „carta” care ii garanta drepturile, privilegiile si responsabilitatile.

- Universitatea avea de obicei patru facultati: Artele, Teologia, Dreptul si Medicina.

▼ **Incerari de reforma interna**

Suntem in perioada 1300 - 1400

In aceasta perioada, imaginea bisericii printre oamenii de rand era extrem de scazuta, datorita imoralitatii clerului, mana de fier a papei si a bisericii, opulenta bisericii si luxul.

„Captivitatea Babiloniana si Marea Schisma”

Dupa Inocentiu al III-lea, cand puterea papala a atins apogeul, au urmat mai multi papi care au fost mult inferiori si nu au avut puterea de a fi fermi in relatiile cu Anglia si Franta.

Marea greseala a fost mutarea sediului papal in Franta, la Avignon. Pentru foarte multi, aceasta a reprezentat subordonarea papalitatii in fata regelui Frantei, iar autoritatea acestuia a scazut foarte mult. Timp de 50 de ani a durat aceasta „Captivitatea Babiloniana / sau a Papalitatii.

A urmat Marea Schisma, care este diferita fata de Schisma din 1054. In 1378 Cardinalii l-au ales ca papa pe Urban al VI-lea, insa pentru ca acesta s-a dovedit a fi foarte arogant si dificil, aceiasi cardinali au ales un alt Papa, pe Clement al VII-lea. Astfel era un papa la Roma (Urban) si un Papa la Avignon - Clement. Astfel Europa s-a impartit in doua. Nordul Italiei, Germania, Anglia si Scandinavia il urmau pe papa de la Roma, iar Franta, Spania Scotia si Sudul Italiei, il urmau pe Papa de la Avignon.

Aceasta situatie a facut ca nevoia de reforma in randul Bisericii sa fie si mai mare.

Au mai fost doua elemente care au influentat mult autoritatea papala:

- Impozitele papale erau foarte impovaratoare pentru oamenii de rand. Atat clerul cat si membrii laici erau supusi la plata multor taxe pe langa zeciuiala credinciosilor.

- Aparitia statelor nationale in Europa, a facut ca multi oameni sa se opuna ideii de suveranitate universala. Regii si burghezia, au capatat o putere suficient de mare incat sa il sfideze pe papa.

Misticismul

Misticismul a aparut datorita nevoii oamenilor de a fi in contact direct cu Dumnezeu, in loc sa participe la ceremoniile reci ale bisericii.

Scolasticismul a facut ca partea emotionala sa fie mult eliminata, punandu-se accent pe partea Emotionala. De asemenea, oamenii au inceput sa se indoiasca din ce in ce mai mult de rolul bisericii si au dorit un contact direct cu Dumnezeu.

Misticismul a insemnat fie un extaz in apropierea de Dumnezeu, o unire emotionala in care Il simti aproape.

Avem practic doua categorii de mistici:

- Cei latini care puneau accentul pe o experienta emotionala, personala cu Hristos
- Cei teutoni - care puneau accentul pe o unire filosofica, plecand de la nevoia de a-L cunoaste pe Dumnezeu.

Misticismul a reprezentat caderea in capcana pe care Satana a pregatit-o de mult timp crestinismului - indepartarea de realitatea vietii.

Pe de alta parte, a avut si o parte buna prin faptul ca a indreptat atentie catre o abordare personala a religiei, ceea ce a contribuit mult la pregatirea reformei.

Au fost doua pericole ale Misticismului:

- pericolul ca trairile interioare subiective sa inlocuiasca Biblia
- Minimizarea importantei doctrinei si a rolului religiei in viata de zi cu zi.

Predecesorii Reformei:

John Wycliffe (1328 - 1384)

Anglia isi dorea din ce in ce mai mult sa se departeze de Papalitate. Principala cauza era cea financiara, dar si rivalitatea fata de Franta, sediul temporar al Papalitatii.

Primul care a avut curajul sa il infrunte pe Papa a fost Wicliffe - profesor la Oxford. El a fost foarte dornic sa reformeze Biserica Catolica a condamnat puternic coruptia si imoralitatea. Nobilii din Anglia l-au sustinut destul de repede astfel ca Papa nu a indraznit sa se atinga de el.

Wycliffe a rasturnat mai multe dintre doctrinele catolice:

- Hristos este capul bisericii si nu papa
- Biblia este singura autoritate si nu Biserica Catolica

Acesta a tradus Noul testament si l-a dat poporului. De asemenea s-a opus ideii ca omul este mantuit doar prin biserica.

Inversunarea impotriva lui a fost asa de mare incat a fost inlaturat de la universitate, iar parlamentul a a promulgat legea cu privire la arderea pe rug a ereticilor.

Jan Hus (1373 - 1415)

Pastor si Rector al universitatii din Praga, el a adoptat ideile lui Wycliffe. El si-a propus sa reformeze biserica din Boemia. Invaturile lui au atras atentia Papei si a fost chemat in Elvetia la un Conciliu, avand garantia ca nu i se va intampla nimic rau. El a refuzat sa isi schimbe convingerile si a fost ars pe rug.

Totusi moartea nu a reusit sa stinga ideile sale, iar cartile si materialele scrise de el s-au raspandit extrem de puternic in toata europa. De fapt, se considera ca invaturile lui Hus l-au influentat cel mai mult pe Luther.